

Tyresö kommun
Förvaltningen för liv och hälsa
Karin Sundström
Utredare

TJÄNSTESKRIVELSE

2019-08-12

1 (6)

Diarienummer

2019/GVN 0060 001

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Svar på motion om integrationsplikt för nyanlända

Förvaltningen för liv och hälsas förslag till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden för beslut i kommunfullmäktige

– Motionen avslås.

Förvaltningen för liv och hälsa

Iréne Hededal
Förvaltningschef

Martin Lundell
Sektorchef

Beskrivning av ärendet

Sverigedemokraterna Per Carlberg, Anders Wickberg, Bjarne Vifell och Oliver Frimodig har i en motion föreslagit att verka för ett införande av integrationsplikt för nyanlända enligt Vellingemodellen. Motionen har remitterats till arbetsmarknads- och socialnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Motionärerna framför att man ska ställa tydliga krav på att den som vill komma till Sverige ska integrera sig i samhället. Det gäller framförallt vikten av att lära sig svenska språket och att göra sig anställningsbar samt komma i egenförsörjning. Motionärerna framför att Tyresö bör ställa krav på de nyanlända som staten anvisat till kommunen för att dessa individer så snabbt som möjligt skall bli en del av samhället och komma i egenförsörjning.

Motionärerna föreslår följande:

- Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att verka för ett införande av integrationsplikt för nyanlända enligt Vellingemodellen.

Vellingemodellen innebär följande enligt motionärerna:

- En handlingsplan för varje individ upprättas med egenförsörjning som mål. Frångås planen utblir rätten till eventuell ersättning eller andra rättigheter/förmåner.
- När det gäller SFI-undervisning ska resultatbaserade ersättningsmodeller för utbildningsanordnare utredas för att stärka kopplingen mellan ersättning och kvalitets i utbildningen.
- Ett test bör införas för kursen i samhällsorientering. Klarar man inte testet får kursen göras om helt eller delvis.
- Om individen frångår sin etableringsplan innehållande SFI, samhällsorientering och etableringsinsatser utan giltiga skäl kan kontraktstiden kortas ner.

Förvaltningens redogörelse

Etableringsinsatser

Regler för etableringsinsatser regleras i lag (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Där regleras att det är Arbetsförmedlingen har ansvar för att nyanlända invandrare erbjuds insatser som syftar till att underlätta och påskynda deras etablering i arbets- och samhällslivet (etableringsinsatser).

Etableringsprogrammet omfattar nyanlända invandrare i arbetsför ålder med uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande. Etableringsprogrammet syftar till att snabba på nyanländas väg till arbete eller studier och omfattar två år.

Etableringsprogrammet är ett program som består av individuellt utformade insatser och stöd, kombinerade med att aktivt söka jobb. Målet är att så snabbt som möjligt lära sig svenska, hitta ett jobb och klara sin egen försörjning.¹

Arbetsförmedlingen upprättar en individuell planering tillsammans med den nyanlände i samverkan med berörda kommuner, myndigheter, företag och organisationer. Sedan görs en kartläggning av personens erfarenheter och kompetenser. En etableringsplan ska alltid innehålla SFI (svenska för invandrare), arbetsförberedande insatser och information om det svenska samhället, så kallad samhällsorientering. Etableringsplanen ska normalt omfatta aktiviteter på heltid. De personer som aktivt deltar i en etableringsplan har rätt till etableringsersättning under högst två år. Etableringsersättningen varierar beroende på i vilken utsträckning den nyanlände deltar i etableringsplanen och om personen får andra typer av ersättningar som till exempel föräldrapenning, studiemedel från CSN och sjukersättning. Etableringsersättningen betalas ut av Försäkringskassan.²

¹ Arbetsförmedlingens hemsida. <https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/stod-och-ersattning/att-delta-i-program/etableringsprogrammet>

² <https://www.migrationsinfo.se/arbetsmarknad/etableringsreformen/>

Den nyanlände ska redovisa sitt deltagande i insatserna enligt den individuella planeringen till Försäkringskassan. Varningar kan utfärdas och ersättningen dras in delvis eller helt om den nyanlände inte deltar i insatserna som han eller hon ska.

Fokus på jobb och språk från dag ett

Det är som nämns ovan staten genom Arbetsförmedlingen som ansvarar för att samordna etableringsinsatser för den nyanlände i nära samarbete med kommunen. Etableringsinsatserna omfattar heltid och innehåller bl.a. svenska för invandrare, praktik och samhällsorienteringskurser.

I Tyresö kommun har etableringscentrum startats. Projektet genomförs av de tre kommunerna Haninge, Nynäshamn och Tyresö tillsammans med Arbetsförmedlingen på Östra Södertörn och medfinansieras av Europeiska socialfonden.

Projektet består av tre etableringscentrum belägna centralt i de tre kommunerna. På etableringscentrum får nyanlända kvinnor och män stöd i form av språkförstärkande och jobbförberedande aktiviteter. Aktiviteterna är ett komplement till SFI och Arbetsförmedlingens ordinarie insatser och riktar sig till de som har svårast att etablera sig på arbetsmarknaden.

På varje etableringscentrum finns personal från både Arbetsförmedlingen och kommunen för att stödja och coacha deltagaren mot arbete och studier utifrån individens behov.

I etableringscentrum finns en myndighetssamverkan och därmed ett nära samarbete mellan kommunen och Arbetsförmedlingen och en uppföljning att den nyanlände deltar i de planerade aktiviteterna görs. Även för de som inte deltar i etableringscentrum genomförs uppföljningar mellan kommunen och Arbetsförmedlingen. Det kan finnas särskilda skäl till att den nyanlände inte kan delta i jobbförberedande aktiviteter såsom medicinska skäl. Det är sedan Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan som beslutar om etableringsersättningen ska minska.

SFI-undervisning

Studier i svenska för invandrare bedrivs som regel på halvtid under etableringsprogrammet. I Tyresö är det vuxenutbildningen, C3L som genomför SFI. Beroende på individens utbildningsbakgrund kan det ta olika lång tid att slutföra SFI. C3L genomför utbildningar i svenska för invandrare i kombination med yrkesutbildning. C3L genomför sommarkurser i svenska för invandrare och på grundläggande nivå och intresset är stort. I Tyresö sker SFI-utbildningen i kommunal regi. Vuxenutbildningens ledning har också en nära samverkan med andra avdelningar inom kommunen och Arbetsförmedlingen för att följa upp den enskilda individens utveckling och närvaro.

Uppföljningar av verksamhetens kvalitet sker hela tiden och Skolverket och Skolinspektionen genomför uppföljningar och granskningar.

Samhällsorientering

I etableringsinsatserna ingår en obligatorisk kurs i samhällsorientering omfattande 60 timmar för närvarande. Den kommer utökas till 80 timmar från och med 1 september 2019. På kursen diskuteras bland annat hur man söker arbete, olika sätt att se på barn och barnuppfostran och hur man söker vård. Den innefattar kunskaper om det svenska samhället bl.a. hur det fungerar i skolan och att åldras, lagar och regler, familjebildning. Det ingår också ett avsnitt på 12 timmar om hälsa som inkluderar sex och samlevnad. Landstinget erbjuder också en kurs om hälsofrågor för män och kvinnor.

Kommunerna i Stockholms län har upphandlat en gemensam samhällsorientering och uppföljning av kvalitén genomförs löpande.

Etableringsboende

Bosättningslagen trädde i kraft den 1 mars 2016 (2016:38). Lagen innebär att alla kommuner är skyldiga att efter anvisning ta emot nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd. Syftet med lagen är att nyanlända snabbare ska tas emot för bosättning i en kommun, och därmed kunna påbörja etableringen i samhällslivet och på arbetsmarknaden.

I bosättningslagen står inte hur länge en kommun måste erbjuda nyanlända bostad. Däremot står det i etableringslagen att kommunen har ett ansvar i två år.

Riktlinjer för genomgångslägenheter för nyanlända håller på att tas fram.

Mot bakgrund av ovanstående redogörelse föreslår förvaltningen att motionen ska avslås.